

Název:

Textilní výroba v pravěku a raném až vrcholném středověku.

Přednášející:

PhDr. Milena Bravermanová (Správa Pražského hradu)

PhDr. Helena Březinová, PhD. (Archeologický ústav AV ČR Praha, v.v.i.)

Mgr. Kristýna Poppová-Urbanová (Národní muzeum Praha)

Anotace:

Při vysokoškolském studiu archeologie dosud nebyla věnována téměř žádná pozornost textilní produkci, která však představuje důležitou oblast hmotné kultury. Proto je připraven cyklus přednášek, který by měl studenty seznámit s přehledem dosavadního bádání, s písemnými a obrazovými prameny, s používanými textilními materiály, s textilními postupy a nástroji, s dobovou módou, s organizací výroby a obchodu a s dochovanými textilními výrobky jak z prostředí Čech, Moravy a Slezska, tak i evropského kontextu.

Teoretická část přednášek bude doplněna praktickými ukázkami některých textilních technik, studenti budou rovněž seznámeni s dokumentací historického textilu, se zásadami konzervování, s depozitárním uložením textilií a péčí o ně. Přednášky budou rozděleny do tří bloků – **I. pravěká textilní produkce; II. textilní výroba v raném až vrcholném středověku ve vesnickém a městském prostředí; III. textilní výroba v raném až vrcholném středověku v luxusním prostředí.**

Sylabus přednášky (vypracovaný na 3 části podle rozdělení přednášky):

I. Pravěká textilní produkce (Kristýna Poppová-Urbanová)

Sylabus:

- 1. Výzkum archeologického textilu** – definice archeologického textilu, možnosti interpretace
- 2. Historie výzkumu archeologického textilu** - specializovaná pracoviště v zahraničí a ČR
- 3. Archeologický textil - možnosti a příčiny dochování**
- 4. Základní terminologie a metodologie výzkumu**
- 5. Textilní materiál - surovina**
- 6. Základní zpracování materiálu, příprava ke tkaní (praktická ukázka - video)**
- 7. Předtkalcovské techniky (praktická ukázka - video)**
- 8. Tkaní (praktická ukázka - video)**

9. Vazby

10. Ostatní textilní techniky (praktická ukázka - video)

11. Barvení

12. Textilní výroba a společnost, obchod

13. Přehled vývoje textilních technik - doklady znalosti, zřetel k ČR

14. Rekonstrukce oděvu

15. Experimentální archeologie

Povinná literatura:

Barber, E. J. W. 1991: Prehistoric Textiles. The Development of Cloth in the Neolithic and Bronze Ages with Special Reference to the Aegean. Princeton. (knihovna ÚPRAV FFUK, ARÚP AV ČR)

Výběrová literatura, internetové odkazy k jednotlivým tématům:

2. Historie výzkumu archeologického textilu

Stav výzkumu archeologického textilu v zahraničí:

Centre for Textile Research, Dánsko: www.ctr.hum.ku.dk

Archeological Textile Newsletter: www.ctr.hum.ku.dk/atn

Bulletin du C.I.E.T.A. – zasíláno členům, ostatní na objednávku cieta@lyon.cci.fr

Experimentální centrum Lejre, Dánsko: www.english.lejre_center.dk

Stav výzkumu archeologického textilu v Čechách:

Březinová, H. 1996a: Die Textilorschung in der Tschechischen Republik, in: Archeological Textile Newsletter 22 (1996), 11-14, 26 – 28.

- 1996b: Bibliografie prací PhDr. M. Kostelníkové, in: Archeologické rozhledy 48/2(1996), 334.

Pleinerová, I. 1997 : Zu den vor- und frühgeschichtlichen Textilfunden auf dem Gebiet der Tschechischen Republik. Problematik des Versuchsprogrammes, in: Textiel van 4000 voor tot 1500 nad., Eindhoven, 26 – 32.

Uměleckoprůmyslové muzeum Praha: www.upm.cz

Technická universita Liberec: www.ft.vslib.cz/depart/http/new_web

Katedra praktické a experimentální archeologie Hradec Králové: www.archeologie.ff.uhk.cz

Archeoskanzen Věstary: www.exrea.net

3. Archeologický textil - možnosti a příčiny dochování

Bauer W. P. 1994: Grundzüge der Metalkorrosion. In: P. Heinrich (Hrsg), Metallrestaurierung. Beiträge zur Analyse, Konzeption und Technologie, München, 40 – 69.

Bender Jorgenssen, L. 1990: Gewebereste aus propas Vor- und Frühgeschichte. Arbeitsblatt für Restauratoren 23(10), 1990, 142-151.

Farke, H. 1986: Archäologische Fasern, Geflechte, Gewebe. Bestimmung und Konservierung. Weimar.

Farke, H. 1997: Příspěvek ke stanovení organických zbytků na půdních nálezech z kovu, in: Zajímavosti a novinky z konzervátorské, restaurátorské a preparátorské praxe, metodický list, Brno, 98 – 102.

Mitschke, S. 2001: Zur Erfassung und Auswertung archäologischer Textilien an korrodiertem Metall. Eine Studie zu ausgewählten Funden aus dem Gräberfeld von Eltville, Rheingau-Taunus-Kreis (5. – 8. Jh. n. Chr.), in: Kleine Schriften 51 (2001), Marburg.

Schlabow, K. 1960: Abdrücke von Textilien an Tongefäßen der Jungsteinzeit, Jahresschrift für Mitteldeutsche Vorgeschichte 44, 51 – 56.

Vogt, E. 1946: Untersuchung und Konservierung prähistorischer Gewebe. Ciba-Rundschau 66 (1946), 2415 – 2416.

Hurley, W. M. 1979: Prehistoric Cordage: Identification of Impressions on Pottery. Taraxacum, Washington.

4. Metodologie

Technologický průzkum textilu:

Adovasio, J. M. 1997: Basketry Technology: A Guide to Identification and Analysis. Aldine Publishing Company. Chicago.

Mitschke, S. 2001: Zur Erfassung und Auswertung archäologischer Textilien an korrodiertem Metall. Eine Studie zu ausgewählten Funden aus dem Gräberfeld von Eltville, Rheingau-Taunus-Kreis(5. – 8. Jh. n. Chr.), in: Kleine Schriften 51 (2001), Marburg. ([knihovna NM Praha](#))

Farke, H. 1986: Archäologische Fasern, Geflechte, Gewebe. Bestimmung und Konservierung. Weimar.

C.I.E.T.A. 1979: Vocabulaires techniques textiles, Lyon.

C.I.E.T.A. 1979 : Tracés techniques (Illustration des Notes Techniques).

Walton, P. – Eastwood, G. 1988: A Brief Guide to the Cataloguing of Archaeological Textiles. London.

Terénní výzkum, základní ošetření, konzervace:

Adovasio, J. M. 1997: Basketry Technology: A Guide to Identification and Analysis. Aldine Publishing Company. Chicago.

Farke, H. 1986: Archäologische Fasern, Geflechte, Gewebe. Bestimmung und Konservierung. Weimar.

Miland F., H. – Stites Alig, D. 1999: Preserving Textiles: A Guide for Non-specialists. Indianapolis.

Gillis, C. – Nosh B., M. – L. 2007: First Aid for the Excavation of Archaeological Textiles. Oxford.

Určování textilní suroviny a barviv:

Adrianes, A. 2005: Non-destructive analysis and testing of museum objects: An overview of 5 years research, Spectrochimica Acta B 60, 1503-1516.

Cameron, E. 1991: Identification of skin and leather preserved by iron corrosion products. Journal of Archeological Science 18 (1991), 25 – 34.

Cardamone, J. M. 1991: Application of nondestructive FTIR spectroscopy for identification of textile materials. In: The Scottish Society for Conservation and Restoration (ed.), Paper and Textiles. The common ground, Preprints of the conference held at the Burrell Collection 1991, Edinburgh 1991, 48 – 58.

Cooke, W. D. – Wild, J. P. – Cork, C. R. – Fang-Lu, L. 1990: The Characterisation of Archeological Textile Fibres Using Advanced Image Analysis Software, in: Archeological Textile Newsletter 18/19 (1990), 16 – 17.

Farke, H. 1986: Freileitung und Identifizierung von mineralisierten Geweberesten auf archäologischen Artefakten, in: Arbeitsblatt für Restauratoren 23/10 (1990), 152 – 159.

Janaway, R. C. 1983: Textile Fibre Characteristics preserved by metal Corrosion: The Potential of S. E. M. Studies, in: The Conservator 7 (1983), 48 - 52.

Koch, P. A. 1960: Mikroskopische Untersuchung der Faserstoffe, in: H. Sommer, Fr. Winkler (Hrsg.), Handbuch der Werkstoffprüfung, Band V. Die Prüfung der Textilien, Berlin/Göttingen/Heidelberg 1960, 86 – 232.

Gillard, R. D. et al. 1994: The detection of dyes by FTIR microscopy. Studies in Conservation 39 (1994), 187 – 192.

Walton, P. – Taylor, G. W. 1991: The Characterisation of dyes in textiles from archaeological excavations. *Chromatography and Analysis* 17 (1991), 5 – 7.

5. Textilní suroviny

Opravil, E. 1981: Z historie lnu v našich zemích a ve střední Evropě, AR 33, 299 – 305.

Opravil, E. 1983: Z historie šíření konopě seté, AR 35, 206 – 213.

Walton Rogers, P. 1997: The Raw Materials of the Textiles from Northern Germany and the Netherlands, in: Probleme der Küstenforschung im südlichen Nordseegebiet 23, 389 - 400.

7. Předtkalcovské techniky

Arsenjevodá, Z., Wolfová, E 2005.: Tkaní, Brno.

Kaprasová, A., Vondrušková, A. 1989: Šikovné ruce aneb malá škola textilních technik, Praha.

Schlabow, K. 1957: Die Kunst des Brettchenwebens, Veröffentlichungen des Fördervereins Industrie – Museum Neumünster e. V., Heft 1, Neumünster 1957.

8. Tkaní

Arsenjevodá, Z., Wolfová, E 2005.: Tkaní, Brno.

Blümner, H. 1912: Technologie und Terminologie der Gewerbe und Künste bei Griechen und Römern, Erster Band, Leipzig und Berlin.

Geijer, A. 1979: A History of Textile Art. A selective Account. London.

Hoffman, M. 1964: The Warp-Weighted Loom, Studies in the History and Technology of an ancient Implement, Oslo.

Johl, C. H. 1917: Die Webstühle der Griechen und Römer, Technisch – Terminologische Studie, Druck von Robert Noske, Borne – Leipzig.

Roth, H. L. 1913: Ancient Egyptian and Greek Looms, Bankfield Museum Notes, Second Series No. 12., Halifax.

9. Vazby

Emery, I. 1994: The Preliminary Structure of Fabrics. London.

C.I.E.T.A. 1979: Vocabulaires techniques textiles, Lyon.

C.I.E.T.A. 1979: Tracés techniques (Illustration des Notes Techniques).

10. Ostatní textilní techniky

Colingwood, P. 1974 (reprint 1999): The techniques of Sprag. Plaiting on stretched Threads. New York.

11. Barvení

Bidlová, V. 2005: Barvení pomocí rostlin. Praha.

12. Textilní výroba a obchod

Durham, N. C., Raschke, M. G.: New Studies in Roman Commerce with the East, A. N. R. W., str. 605 - 1363.

Nosh, M. - L. (eds) 2007: Ancient Textiles. Production, Crafts and Society, Ancient Textiles Series 1, Oxford.

Walton - Rogers, P. 2001: The Roman Textile Industry and its Influence, Oxford.

13. Přehled vývoje textilních technik

Paleolit

Adovasio, J. - Hyland, D. C. - Soffer, O. - Klíma, B. - Svoboda, J. 1999: Textil, košíkářství a sítě v mladém paleolitu, in: AR LI, Praha, 58 - 94.

Adovasio, J. M. - Hyland, D. C. - Soffer, O. 1997: Textiles and Cordage: A Preliminary Assesment, in: Svoboda, J. (eds): Pavlov I Northwest, Brno, 403 - 423.

Adovasio, J. et al. 1996: Upper Paleolithic Fibre Technology: Interlaced Woven Finds from Pavlov I., Czech Republic, c. 26 000 Years Ago, in: Antiquity 70 (269), 526 - 534.

Barber, E. J. W. 1991: Prehistoric Textiles. The Development of Cloth in the Neolithic and Bronze Ages with Special Reference to the Aegean. Princeton.

Barber, E. J. W. 1995: Women's Work: the first 20 000 Years. Women, Cloth and Society in Early Times, New York - London.

Bravermanová, M. - Březinová, H. 1999: Několik poznámek k článku "Textil, košíkářství a sítě v mladém paleolitu Moravy", in: AR LI, Praha, 113 - 118.

Buňatová, M. 1999: Textilní produkce v mladém paleolitu, experiment pro dokumentární film "Úsvit géniů", in: AR LI, Praha, 104 - 111.

Fridrich, J. - Sýkorová, I. 1999: Kritika kritiky aneb o tkaní v paleolitu, in: AR LI, Praha, 119 - 125.

Kovačič, V. - Moravec, V. - Svoboda, J. 2000: Fotografická dokumentace textilních otisků z lokality Pavlov I., předběžná zpráva, in: AR LII, Praha, 303 - 315.

Adovasio, J. M. 1997: Basketry Technology: A Guide to Identification and Analysis. Aldine Publishing Company. Chicago.

Hurley, W. M. 1979: Prehistoric Cordage: Identification of Impressions on Pottery. Taraxacum, Washington.

Neolit a eneolit

Barber, E. J. W. 1991: Prehistoric Textiles. The Development of Cloth in the Neolithic and Bronze Ages with Special Reference to the Aegean. Princeton.

Barber, E. J. W. 1995: Women's Work: the first 20 000 Years. Women, Cloth and Society in Early Times, New York - London.

Illingworth S., J. - Adovasio, J. - Soffer, O. - Šedo, O. 2003: A Textile/Basketry Impression from the Neolithic Site of Luleč (Central Moravia), in: AR LV, 767 - 771.

Kostelníková, M. 1985: Otisk tkaniny z mladší doby kamenné z Luleče (okres Vyškov), in: AR 37, 197 - 198.

Schlabow, K. 1960: Abdrücke von Textilien an Tongefäßen der Jungsteinzeit, Jahresschrift für Mitteldeutsche Vorgeschichte 44, 51 – 56.

Vogt, E. 1937 : Geflechte und Gewebe der Steinzeit. Basel.

Doba bronzová

Barber, E. J. W. 1991: Prehistoric Textiles. The Development of Cloth in the Neolithic and Bronze Ages with Special Reference to the Aegean. Princeton.

Barber, E. J. W. 1995: Women's Work: the first 20 000 Years. Women, Cloth and Society in Early Times, New York - London.

Burke, B. 1997: The Organization of Textile Production on Bronze Age Crete, in: Laffineur, R. - Betancourt, P. (eds): TEXHNE. Craftsmen, Craftswoman and Craftsmanship in the Aegean Bronze Age. Proceedings of the 6th international Aegean Conference, Philadelphia, Temple University, April 1996, Aegeum 16, 413 - 422.

Schlabow, K. 1959: Beiträge zur Erforschung der jungzeitlichen und bronzzeitlichen Gewebetchnik Mitteldeutschlands, Jahresschrift für Mitteldeutsche Vorgeschichte 43, 101 – 120.

Tzachili, I. 2007: Weaving at Akrotiri, Thera: defining cloth-making activities as a social process in Late Bronze Age Aegean town, in: Nosh, M. - L. (eds) 2007: Ancient Textiles. Production, Crafts and Society, Ancient Textiles Series 1, Oxford, 190 - 196.

Halštat a latén

Masurel, H. 1990 : Tissus et tisserands du premier âge du fer. Antiquités nationales.mémoires 1. Issoudun.

Kostelníková, M. 1990: Halštatská tkanina z Pustiměře (okres Vyškov), in: AR XLII, Praha.

Doba římská a doba stěhování národů

Březinová, H. 1997: Doklady textilní výroby v 6. – 12. století na území Čech, Moravy a Slovenska, in: Památky archeologické LXXXVIII, Praha.

Březinová, H. 2003 : Nálezy textilií z pohřebiště ze stěhování národů v Klučově, in: Archeologie ve středních Čechách 7/2 (2003), Praha, 457 - 459. *Maik, J. 1977*: Tkaniny z okresu rzymskiego z terenu Polski, in: Pomorania Antiqua 7, 77 - 145.

Schlabow, K. 1976: Textilfunde der Eisenzeit in Norddeutschland. Neumünster. Textiles.Det Kongelige Nordiske Oldskriftselskrabt, Nordiske Fortidsminder , Kobenhaven.

Urbanová, K. 2008: Soubor textilních pozůstatků z doby stěhování národů ze sbírek oddělení prehistorie a protohistorie Národního muzea v Praze, in: Droberjar, E. – Komoróczy, B. – Vachůtová, D. (edd.), Barbarská sídliště, Brno.

14. Rekonstrukce oděvu

Březinová, H. 2000: Zhotovení ženského oděvu podle nálezů z doby bronzové, R. E. A., 1(2000), 125 – 130, Hradec Králové.

Gleba, M. 2008: Dressing the Past, Ancient Textiles Series 3, Oxford. *Lillethun, A. 2003*: The Reconstruction of Aegean Cloth and Clothing, in: Foster Polinger, K. - Laffineur, R. (eds):

Østergard, E. 1994: A Reconstruction of a Blanket from the Migration Period. Archeological Textiles Newsletter 18/19 (1994), 17 – 19.

Wild, P. 1968: Clothing in the North-West Provinces of the Roman Empire, In: Bonner Jahrbücher, 168, 166 - 240.

Vierck, H. 1978a: Trachttenkunde und Trachtgeschichte in der Sachsen-Forschung, ihre Quellen, Ziele und Methoden, in: Sachsen und Angelsachsen, Hamburg, 231 – 243-*1978b*: Die anglische Frauentracht, in: Sachsen und Angelsachsen, Hamburg, 245 – 253.

-*1978c*: Zur angelsächsischen Frauentracht, in: Sachsen und Angelsachsen, Hamburg , 255 – 262.

-*1978d*: Zur seegermanischen Männertracht. Sachsen und Angelsachse., Hamburg. 263 – 270.

15. Experiment

Březinová, H. 2000: Zhotovení ženského oděvu podle nálezů z doby bronzové, R. E. A., 1(2000), 125 – 130, Hradec Králové.

Buňatová, M. 1999: Textilní produkce v mladém paleolitu, experiment pro dokumentární film "Úsvit géniů", in: AR LI, Praha, 104 - 111.

Juláková, B., Hornofová, M. 2000: Experimentální výroba textilu středověkou metodou, R. E. A., 1 (2000), 143 – 144

Sosna, D. 1999: Experimentální ověření výroby textilu v mladším paleolitu, in: AR LI, Praha, 95 - 103.

Musée des Tissus et Arts décoratifs, Lyon: www.musee-des-tissus.com

Národní muzeum, Dánsko: www.nationalmuseet.dk

Universita v Kodani, kursy experimentální archeologie: www.forhistoriskarkaeologi.ku.dk

Web livinghistory, Velká Británie: www.livinghistory.co.uk

Exar: www.exar.org

Exarc: www.exarc.eu

Archeoskanzeny: www.aoeza.de, www.federseemuseum.de, www.urmu.de, www.kulturpark-online.de, www.keltenmuseum.de, www.glauberg.de, www.archeo-centrum.de, www.pestenacker-online.de, www.gabreta.de, www.hjemsted.dk, www.samara.fr, <http://perso.orange.fr/parc.beynac/parc.beynac.htm>, www.flagfen.com, www.archeoparc.it, www.archeon.nl, www.urgeschichte.com, www.biskupin.pl, www.matricamuseum.hu

II. Textilní výroba v raném až vrcholném středověku ve vesnickém a městském prostředí (H. Březinová)

Sylabus:

1. Úvod do problematiky

2. Historie bádání o středověkém textilnictví v Česku i Evropě

3. Prameny pro studium textilní výroby

4. Archeologické nálezy jako pramen poznání textilní produkce

5. Archeologické textilní nálezy

6. Textilní fragmenty na kovových předmětech

7. Železné předměty s textilními fragmenty

8. Samostatné textilie dochované ve vlhkém prostředí

9. Bronzové předměty s textilními fragmenty

10. Textilnětechnologický rozbor
11. Archeologické nálezy nástrojů používaných při textilní výrobě
12. Textilní výroba – výrobní postup, nástroje a pomůcky
13. Příprava textilní suroviny
14. Výroba příze
15. Výroba textilií
16. Zušlechťování a úprava textilií
17. Krejčovské práce
18. Využití textilních výrobků
19. Struktura a organizace textilní výroby v raně i vrcholně středověké společnosti

Povinná literatura:

- Březinová, H. 1997: Doklady textilní výroby v 6. – 12. století na území Čech, Moravy a Slovenska, Památky archeologické LXXXVIII, Praha, s. 124 – 179.*
- Březinová, H. 2007: Textilní výroba v českých zemích ve 13. – 15. století. Poznání textilní produkce na základě archeologických nálezů. Dissertationes Archaeologicae Brunenses/Pragensesque 2. Praha – Brno.*
- Kostelníková, M. 1973: Velkomoravský textil v archeologických nálezech na Moravě. Studie ARÚ ČSAV Brno. Praha.*

Doporučená literatura:

- Březinová, H. – Ernée, M. 2003: Rekonstrukce horizontálního tkalcovského stavu, (Re)konstrukce a experiment v archeologii – Živá archeologie 5, Hradec Králové, s. 239-252.*
- Kostelníková, M. 1972: Zvláštní tkanina ze Starého Města, ČMM 57, s. 185 - 186*
- Kostelníková, M. 1973: Sítovací jehly z Mikulčic, AR XXV, s. 680 - 682*
- Kostelníková, M. 1974: Tkaniny ze slovanského pohřebiště v Rajhradě, PV za rok 1973, Brno, s. 67 - 68*
- Kostelníková, M. 1975: Otisky tkanin na dnech slovanských nádob, AR XXVII, s. 45 - 51, 111 - 118*
- Kostelníková, M. 1980: Nové poznatky o přeslenech z Mikulčic, AR XXXII, s. 78 - 82*

Kostelníková, M. 1980: Rozbor textilií z pohřebiště u kostela v Břeclavi - Pohansku, Sborník referátů ze symposia Slované 6. - 10. století v Břeclavi - Pohansku v roce 1978, Brno, s. 143 - 147

Kostelníková, M. 1981: Nejstarší doklady o lnářství v Čechách a na Moravě, Lnářský průmysl 4, Trutnov, s. 47 - 68

Kostelníková, M. 1985: Počátky textilní výroby v Čechách a na Moravě, Z dějin textilu, Studie a materiály 9, Ústí nad Orlicí, s. 7 - 36

Kostelníková, M. 1988: Několik úvah o závažích na svislém staroslovanském tkalcovském stavu, Z dějin textilu, Studie a materiály 12, Ústí nad Orlicí, s. 7 - 17

Kostelníková, M. 1990: Eine kurzgefasste Übersicht über die Textilforschung in Mähren (Tschechoslowakei), Textiles in northern Archaeology, London, s. 113 - 118

Kotek, B. 1976: Posouzení textilních vzorků z archeologického výzkumu v Plzni – Solní ulici. In: Nechvátal, B.: Středověká studna v Plzni – Solní ulice, Archeologické studijní materiály 12, Praha, s. 135 – 139.

Výběrová literatura:

Březinová, H. 1997: An overview of early medieval textile production. In: Kubková, J. – Klápště, J. – Ježek, M. – Meduna, P. (ed.): Život v archeologii středověku, Praha, s. 85 – 87.

Březinová, H. 2000: Zhotovení ženského oděvu podle nálezů z doby bronzové, Rekonstrukce a experiment v archeologii 1, Hradec Králové, s. 125 – 130.

Businská, H. 1973: Terminologie textilní výroby v období vrcholného středověku, Listy filologické 96, Praha, s. 74 – 76.

Burnham, D. K. 1980: Warp and Weft. A Textile Terminology. Toronto.

Collingwood, P. 1982: The Techniques of Tablet Weaving. London.

Crowfoot, E. – Pritchard, F. – Staniland, K. 1992: Textiles and clothing (c. 1150 – c. 1450). Medieval finds from excavations in London. London.

Čapek, J. 1977: Základní vazby tkanin a jejich odvozeniny. Praha.

Červinková, H. – Červinka, J. – Tintěra, L. 1999: Výpravy do pravěku. Praha.

Davidan, O. I. 1981: Tkani Staroj Ladogi, Materialy i issledovanija po archeologii SSSR 22, Leningrad, s. 110 - 113

- Dembinska, M. 1978: Obróbka włókna, In: Historia kultury materialnej Polski w zarysie od VII do XII wieku, Wrocław, s. 177 - 184*
- Endrei, W. 1961: Der Trittwebstuhl im frühmittelalterlichen Europa, Acta Historica. Zeitschrift der ungarischen Akademie der Wissenschaften VIII, Budapest, s. 107 - 136.*
- Flury-Lemberg, M. 1988: Textile conservation and research. Bern.*
- Freudenberg, B. 1990: Vom Vlies zum Faden. In: Experimentelle Archäologie in Deutschland, Archäologische Mitteilungen aus Nordwestdeutschland, beiheft 4, Oldenburg, s. 450 – 452.*
- Goldmann, A. 1990: Das Ausrüsten von Wollgeweben. In: Experimentelle Archäologie in Deutschland, Archäologische Mitteilungen aus Nordwestdeutschland, Beiheft 4, Oldenburg, s. 432 – 433.*
- Goldmann, A. 1990: Das Weben am Rundwebstuhl. In: Experimentelle Archäologie in Deutschland, Archäologische Mitteilungen aus Nordwestdeutschland, Beiheft 4, Oldenburg, s. 427 – 431.*
- Graus, F. 1946: Soukenictví v době předhusitské, Sborník pro hospodářské a sociální dějiny 1, Praha, s. 164 – 182.*
- Graus, F. 1950: Český obchod se sukmem ve 14. a počátku 15. století. Praha.*
- Gula, J. – Maik, J. 1980: Zaopatrzenie zamku w rawie Mazowieckiej w wyroby włókiennicze w końcu XIV i w XV wieku, Archeologia Polski XXIV/2, Warszawa, s. 381 – 411.*
- Hägg, I. 1989: Historische Textilforschung auf neuen Wegen, Archäologisches Korrespondenzblatt 19, Mainz, 431 – 439.*
- Herrmann, H. 1987: Die Bergung, Konservierung und Dokumentation der textilen Grabfunde aus der Sepultur des Bamberger Domkapitels. In: Herrmann, H. – Langenstein, Y. (ed.): Textile Grabfunde aus der Sepultur des Bamberger Domkapitels, München, s. 36 – 43.*
- Hlavatý, F. – Moravec, V. 1988: Vazby a rozbory tkanin. Praha.*
- Hoffmann, M. 1964: The Warp – weighted Loom. Oslo.*
- Hoffmann, M. 1988: Textile implements: Identification in archaeological finds and interpretation in pictorial sources. In: Jørgensen, L. B. – Magnus, B. – Munksgaard, E. (ed.): Archaeological Textiles, Arkaeologiske Skrifter 2, Copenhagen, s. 232 – 246.*
- Hurníková-Kybalová, L. 1953: Středověké textilie v Čechách, Tvar 5, Praha, s. 268 – 275.*
- Husa, V. 1957: Výrobní vztahy v českém plátenictví v 15. a v první polovině 16. století, Český lid 44, Praha, s. 1 – 11.*
- Husa, V. – Petrání, J. – Šubrtová, A. 1967: Homo faber. Praha.*

- Charvát, P. 1990: Pallium sibi nullatenus deponatur: Textilní výroba v raně středověkých Čechách, Archaeologica historica 15, Brno, Tábor, s. 69 – 86.*
- Charvát, P. 1994: On slavs, silk and the early state: The town of Čáslav in the pristine middle ages, památky archeologické 85, Praha, s. 108 – 153.*
- Janáček, J. 1963: Přehled vývoje řemeslné výroby v českých zemích za feudalismu. Praha.*
- Janotka, M. – Linhart, K. 1984: Zapomenutá řemesla. Praha.*
- Jordan-Fahrbach, E. – Stührenberg, Ch. – Tidow, K. 2000: Mittelalterliche Gewebefunde aus Einbeck, Einbecker Jahrbuch 47, Einbeck, s. 137 – 162.*
- Kamińska, J. 1952: Tkaniny z osady rzemieslniczno-rybackiej z XII - XIII wieku w Gdansku, Polska Sztuka Ludowa 6, s. 74 - 76*
- Kamińska, J. – Nahlik, A. 1953: Tkactwo Gdańskie, Archeologické rozhledy V, Praha, s. 361 – 368, 373 – 374, 377 – 380, 423 – 424, 430 – 431.*
- Kamińska, J. – Nahlik, A. 1958: Włókiennictwo Gdańskie w X – XIII wieku. Acta Archaeologica Universitatis Lodziensis 6. Łódź.*
- Kamińska, J. – Turnau, I. (ed.) 1966: Zarys historii włókiennictwa na ziemiach Polskich do końca XVIII wieku. Wrocław – Warszawa – Kraków.*
- Knefelkamp, U. 1987: Die Handelswege kostbarer Textilien nach Mitteleuropa vom 10. bis 15. Jahrhundert. In: Herrmann, H. – Langenstein, Y. (ed.): Textile Grabfunde aus der Sepultur des Bamberger Domkapitels, München, s. 99 – 106.*
- Krajč, R. 1998: Dům pasíře Prokopa v Táboře (Archeologický výzkum odpadní jímky v domě čp. 220). Tábor.*
- Kybalová, L. 1980: Půvab lidového textilu. Praha.*
- Kybalová, L. 1996: Dějiny odívání. Renesance (15. a 16. století). Praha.*
- Kybalová, L. 2001: Dějiny odívání. Středověk. Praha.*
- Liščák, V. 2000: Čína – dobrodružství hedvábné cesty. Po stopách styků Východ – Západ. Praha.*
- Maik, J. 1988: Wyroby włókiennicze na Pomorzu z okresu rzymskiego i ze średniowiecza. Acta Archaeologica Lodziensia 34. Łódź.*
- Maik, J. 1990: Medieval English and Flemish textiles found in Gdańsk. In: Walton, P. – Wild J. P. (ed.): Textiles in Northern Archaeology. Textile symposium in York, London, s. 119 – 130.*
- Maik, J. 1991: Tekstylia wczesnośredniowieczne z wykopalisk w Opolu. Warszawa – Łódź.*

- Maik, J. 1991: Polnische Versuche der Webstuhl – Rekonstruktion. In: Experimentelle Archäologie, Bilanz 1991, Archäologische Mitteilungen aus Nordwestdeutschland, Beiheft 6, Oldenburg, s. 347 – 351.*
- Maik, J. 1994: Untersuchungen an mittelalterlichen und neuzeitlichen Textilfunden aus Ausgrabungen in Elbląg (Elbing). In: Jaacks, G. – Tidow, K. (ed.): Textilsymposium Neumünster. Archäologische Textilfunde, Neumünster, s. 213 – 227.*
- Maik, J. 1996: Słowiańskie tkaniny w lokacyjnym Kołobrzegu. In: Rębkowski, M.: Archeologia średniowiecznego Kołobrzegu, Tom I., Kołobrzeg, s. 299 – 330.*
- Maik, J. 1997: Sukiennictwo Elbląskie w średniowieczu. Acta Archaeologica Lodziensia 41. Łódź.*
- Maik, J. 2001: Wełna tkanin wykopaliskowych jako źródło do badań ras owiec, Kwartalnik Historii Kultury Materialnej 4, Warszawa, s.312 – 326.*
- Malina, J. – Malinová, R. 1982: Vzpomínky na minulost aneb Experimenty odhalují tajemství pravěku. Ostrava.*
- Malina, J. – Malinová, R. 1992: Vzpomínky na minulost. Brno.*
- Marek, O. – Kostelníková, M. 1998: Die Spinnwirtel aus Mikulčice. In: Poláček, L. (ed.): Studien zum Burgwall von Mikulčice III, Brno, s. 171 – 326.*
- Michałowska, M. 1995: Słownik terminologiczny włókiennictwa. Warszawa.*
- Moldenhawer, K. 1960: Jedwabnictwo w Polsce i innych krajach we wczesnym sredniowieczu, Archeologia Polski 5, Warszawa, s. 111 - 116*
- Moldenhawer, K., Hulewicz, W. 1961: Odkrycia lnu w wykopaliskach na terenie Polski, Archeologia Polski 6, Warszawa, s. 111 - 118*
- Nahlik, A. 1956: W sprawie rozwoju krosna tkackiego, Kwartalnik historii kultury materialnej 4, Warszawa, s. 519 – 540.*
- Nahlik, A. 1958: Tkaniny z XIII – XIV-wiecznego cmentarzyska w miejscowości Równina Dolna, pow. Kętrzyn, Rocznik Olsztyński I., Olsztyn, s. 171 – 191.*
- Nahlik, A. 1959: Tkaniny wykopaliskowe z wczesnosrednio- wiecznego Wolina, Materiały Zachodnio - Pomorskie 5, Szczecin, s. 257 - 276*
- Nahlik, A. 1963: Tkani Novgoroda, Materiały i issledovanija po archeologii SSSR 123, Moskva, s. 228 – 296.*
- Nahlik, A. 1964: Tkaniny wełniane importowane i miejscowe Nowgorodu Wielkiego X – XV wieku. Wrocław, Warszawa, Kraków.*

- Nahlik, A. 1965:* Tkaniny wsi wschodnioeuropejskiej X - XIII w., *Acta archaeologica Lodziensia* 13, Łódź, s.
- Opravil, E. 1981:* Z historie lnu v našich zemích a ve střední Evropě, *Archeologické rozhledy* XXXIII, Praha, s. 299 – 305.
- Opravil, E. 1983:* Z historie šíření konopě seté (*Cannabis sativa* L.), *Archeologické rozhledy* XXXV, Praha, s. 206 – 213.
- Pávek, M. 1965:* K dějinám technologie lnářské výroby v českých zemích, *Sborník pro dějiny přírodních věd a techniky* 10, Praha, s. 297 – 345.
- Pávek, M. 1971:* Textilní výroba v historickém přehledu 1. *Rozpravy Národního technického muzea v Praze* 50. Praha.
- Pávek, M. 1972:* Textilní výroba v historickém přehledu 2. *Rozpravy Národního technického muzea v Praze* 51. Praha.
- Petráň, J. a kol. 1985:* Dějiny hmotné kultury I/1, I/2. Praha.
- Piller, B. – Levinský, O. 1982:* Malá encyklopedie textilních materiálů. Praha.
- Sporbeck, G. 1996:* *Textilherstellung – Zu mittelalterlichen Spinn- und Webgeräten.* In: *Lindgren, U. (ed.): Europäische Technik im Mittelalter 800 bis 1200. Tradition und Innovation,* Berlin, s. 471 – 478.
- Staňková, J. 1966:* Arten und Qualitäten der Gewebe aus den böhmischen Ländern im 8. bis 15. Jahrhundert, *Actes du VIIe Congrès International des Sciences Préhistoriques et Protohistoriques,* Praha, s. 1337 – 1341.
- Staňková, J. 1967:* Textil ze 13. – 15. století v archeologických výzkumech českých zemí, *Český lid* 54, Praha, s. 155 – 168.
- Staňková, J. 1975:* Středověké kanafasy, *Umění a řemesla* 2, Praha, s. 58 – 63.
- Staňková, J. 1989:* České lidové tkaniny. Čechy a západní Morava. Praha.
- Stará-Moravcová, M. 1966:* Zur Problematik der slawischen Textilfunde aus dem 9. – 14. Jahrhundert, *Vznik a počátky Slovanů* 6, Praha, s. 247 – 294.
- Stará-Moravcová, M. 1966a:* Lněné a konopné tkaniny u západních a východních Slovanů v době raně historické, *Český lid* 53, Praha, s. 71- 84.
- Stolte, H. 1990:* Technik des Brettchenwebens. In: *Experimentelle Archäologie in Deutschland, Archäologische Mitteilungen aus Nordwestdeutschland, Beiheft* 4, Oldenburg, s. 434 – 437.
- Storz-Schumm, H. 1992:* Textilproduktion in der mittelalterlichen Stadt. In: *Flüeler, N. – Flüeler, M. (ed.): Stadtluft, Hirsebrei und Bettelmönch. Die Stadt um 1300,* Zürich, s. 402 - 407.

- Tidow, K. 1978: Spätmittelalterliche Gewebefunde aus Göttingen, Markt 4, Neue Ausgrabungen und Forschungen in Niedersachsen 12, Hildesheim, s. 235 – 242.*
- Tidow, K. 1982: Untersuchungen an Wollgeweben aus Schleswig und Lübeck. In: Jørgensen, L. B. – Tidow, K. (ed.) 1982: Textilsymposium Neumünster. Archäologische Textilfunde, Neumünster, s. 163 – 177.*
- Tidow, K. 1982: Untersuchungen an Wollgeweben aus einem Brunnen auf dem Schragen in Lübeck, Lübecker Schriften zur Archäologie und Kulturgeschichte 6, Bonn, s. 251 – 285.*
- Tidow, K. 1987: Gewebefunde aus Ausgrabungen in mittelalterlichen Siedlungen und Kirchen – ein Vergleich der Webtechniken einfacher Gewebe. In: Herrmann, H. – Langenstein, Y. (ed.): Textile Grabfunde aus der Sepultur des Bamberger Domkapitels, München, s. 91 – 98.*
- Tidow, K. 1989: Herstellung und Verbreitung von Gewebefaltungen bei norddeutschen Wollgeweben des Mittelalters aufgrund von Neufunden, Lübecker Schriften zur Archäologie und Kulturgeschichte 16, Bonn, s. 335 – 357.*
- Tidow, K. 1990: Frühgeschichtliche Wollgewebe aus Norddeutschland – ihre Verbreitung und Herstellung. In: Experimentelle Archäologie in Deutschland, Archäologische Mitteilungen aus Nordwestdeutschland, Beiheft 4, Oldenburg, s. 410 – 417.*
- Tidow, K. 1992: Die spätmittelalterlichen und frühneuzeitlichen Wollgewebe und andere Textilfunde aus Lübeck, Lübecker Schriften zur Archäologie und Kulturgeschichte 22, Bonn, s. 237 – 271.*
- Tidow, K. 1993: Spätmittelalterliche und frühneuzeitliche Wollgewebe aus Lübeck, London, Oslo, Archäologie des Mittelalters und Bauforschung im Hanseraum, s. 517 – 523.*
- Tidow, K. 1995: Textiltechnische Untersuchungen an Wollgewebefunden aus friesischen Wurtensiedlungen von der Mitte des 7. bis zur Mitte des 13. Jhs. und Vergleiche mit Grab- und Siedlungsfunden aus dem nördlichen Europa, Probleme der Küstenforschung im südlichen Nordseegebiet, Band 23. Oldenburg, s. 353 – 387.*
- Tidow, K. 1995: Hoch- und spätmittelalterliche Woll- und Leinengewebe aus Ausgrabungen in Nordwestdeutschland. In: Sachsenpiegel – Recht – Alltag, Oldenburg, s. 411 – 421.*
- Tidow, K. 1995: Spätmittelalterliche und frühneuzeitliche Textilfunde aus Lüneburg, Archäologie und Bauforschung in Lüneburg 1, Lüneburg, s. 175 – 187.*
- Tidow, K. 1998: Webgeräte und Webstühle. Archäologie in Deutschland 1, Oldenburg, s. 32 – 33.*
- Tichý, L. – Tichá, I. 1998: Barvy z rostlin. Brno.*

- Tomas, J. 1983: Řemeslníci 11. – 13. století v českých zemích v písemných pramenech, Archaeologia historica 8, Brno, Litoměřice, Praha, s.73 – 84.*
- Trkovská, V. 1963: Iluminace v rukopisech 11. – 17. století jako národopisné prameny, Český lid 50, Praha, s. 257 – 268.*
- Turnau, I. 1997: Hand – felting in Europe and Asia. Warszawa.*
- Urbańska, A. – Myczkowski, K. – Klichowska, M. 1964: Wytwórczość włókiennicza średniowiecznego Międzyrzecza. Poznań.*
- von Wilckens, L. 1991: Die textilien Künste. Von der Spätantike bis um 1500. München.*
- von Wilckens, L. 1992: Mittelalterliche Seidenstoffe. Berlin.*
- Wagner, E. – Drobná, Z. – Durdík, J. 1956: Kroj, zbroj a zbraně doby předhusitské a husitské (1350 – 1450). Praha.*
- Walton, P. – Eastwood, G. 1988: A brief guide to the cataloguing of archaeological textiles. London.*
- Wild, J. P. 1988: Textiles in Archaeology. Aylesbury.*
- Windler, R. 1992: Ein spätmittelalterlicher Webkeller in der Winterthurer Altstadt, Winterthurer Jahrbuch 39, Winterthur, s. 141 – 146.*
- Winter, Z. 1893: Dějiny kroje v zemích Českých od počátku století XV. až po dobu bělohorské bitvy. Praha.*
- Winter, Z. 1906: Dějiny řemesel a obchodu v Čechách v XIV. a v XV. století. Praha.*
- Zariņa, A. 1992: Frühe Funde von Trittwebstühlen in Lettland. In: Jørgensen, L. B. – Munksgaard, E. (ed.): Archaeological Textiles in Northern Europe, Tidens Tand 5, Copenhagen, s. 178 - 186.*
- Zíbrt, Č. 1892: Dějiny kroje v zemích Českých od dob nejstarších až po války husitské. Praha.*
- Zimmermann, W. H. 1982: Archäologische Befunde frühmittelalterlicher Webhäuser, Ein Beitrag zum Gewichtwebstuhl. Jahrbuch der Männer vom Morgenstern 61, s. 111 – 144.*

III. Textilní výroba v raném až vrcholném středověku v luxusním prostředí.

(M. Bravermanová)

Sylabus:

- 1. Prameny k poznání textilu**
- 2. Přehled o dosavadním bádání o luxusním historickém textilu**
- 3. Textilní materiál a jeho zachování**
- 4. Nástroje a předměty potřebné ke zhotovování textilu**

5. **Druhy textilií a jejich úpravy**
6. **Dějiny tkalcovství, vzory**
7. **Výšivka**
8. **Potiskované textilie, tapisérie, koberce**
9. **Móda nevyšších vrstev společnosti**
10. **Organizace textilní výroby**
11. **Obchod s luxusními textiliemi**
12. **Současná péče o luxusní archeologický textil**
13. **Přehled o luxusních tkaninách ve sbírkách na území Čech a Moravy**
14. **Návštěva Pražského hradu** - depozitář parament v katedrále sv. Víta, depozitář archeologického textilu oddělení uměleckých sbírek, textilní restaurátorské dílny oddělení uměleckých sbírek (za přítomnosti restaurátorů textilu), expozice Příběh Pražského hradu (jsou zde instalovány pohřební oděvy českých panovníků a církevních hodnostářů)

Povinná literatura:

Bravermanová, M. –Lutovský, M.: Hroby a hrobky našich knížat, králů a prezidentů. Praha 2007.

Doporučená literatura:

Bravermanová, M.: Hroby knížat. Hroby králů. Hroby českých patronů. Hroby významných církevních činitelů, in: Castrum Pragense 7. Pohřbívání na Pražském hradě a jeho předpolích, ed. K. Tomková, díl I. 1. Praha 2005. 47-140.

Geijer, A.: A History of Textile Art. London 1979.

Vocabulary of Technical Terms 1979, Fabrics. Vydalo Centre International d'Étude des Textiles Anciens. Lyon.

Wilckens, L.: Die textilen Kunste. Von der Spätantike bis um 1500. München 1991.

Zeminová, M.: Textilie, in: Od Velké Moravy po dobu gotickou. Dějiny uměleckého řemesla a užitého umění v českých zemích. Praha 1999. 65-76. 155 -177.

Kybalová, L.: Dějiny odívání. Středověk. Praha 2001.

Kybalová, L.: Dějiny odívání. Renesance. Praha 1996.

Výběrová literatura:

Zahraniční literatura o středověkých a raně novověkých luxusních textiliích:

Arnold, J.: A Handbook of Costume. Maxmillan 1973.

- Becker, J.: Pattern and Loom. Copenhagen 1987.
- Bishoff, B.: Mittelalterliche Schatzverzeichnisse. München 1967.
- Bock, F.: Geschichte der liturgischen Gewänder des Mittelalters. Köln 1866.
- Boucher, F.: A History of Costume in the West. Thames and Hudson 1967.
- Braun, J.: Die liturgische Gewandung in Occident und Orient. Reprint Darmstadt 1964.
- Crowfoot, E. – Pritchard, F. – Staniland, K.: Textile and Clothing 1150-1450. London 1992.
- Davenport, M.: The Book of Costume, Crown Publishers. New York 1948.
- Sporbeck, G. (ed.): Die Liturgischen Gewänder 11. bis 19. Jahrhundert. Katalog Muzea Schnütchen., Köln 2001.
- Duria - Röss, S.: Meisterwerke mittelalterlicher Textilkunst. München. Zürich 1986.
- Falke, O.: Kunstgeschichte der Seidenweberei sv. I., II. Berlin 1913 a 1921.
- Fillitz, H.: Die Schatzkammer in Wien. Salzburg und Wien 1986.
- Flury-Lemberg, M.: Textile Conservation and Research. Bern, Abegg - Stiftung 1988.
- Flury-Lemberg, M. – Schmedding, B.: Abegg- Stiftung, Textilien. Abegg- Stiftung, Bern 1973.
- Geijer, A.: Die Textilfunde aus den Gräbern. Birka 3. Uppsala 1937.
- Grönwoltd, E.: Weberei und Stickerei des Mittelalters. Textilien I. Bildkataloge des Kestner - Museums Hannover 7. Hannover 1964.
- Grönwoltd, E.: Miszellen zur Textilkunst der Stauferzeit. Kaisergewänder und Paramente, in: Die Zeit der Stauer. Katalog der Ausstellung. Stuttgart 1977. 388 - 418. 607 - 644. Obr. 566 - 598.
- Christie, A.G.I.: English medieval embroidery. Oxford 1938.
- Jaques, R. - Fleming, E.: Encyklopedia of Textiles. New Yourk 1958.
- King, D.: Textiles of Early Medieval Woven Farbrics. Victoria and Albert Museum. London 1925.
- Markowsky, B.: Europäische Seidengewebe des 14. - 18. Jahrhundert. Katalog des Kunstgewebemuseum Köln. Köln 1976.
- Klesse, B.: Seidenstoffe in der italienischen Malerei des 14. Jahrhunderts, Schriften der Abegg - Stiftung, Bern 1967.
- Lessing, J.: Die Gewebesammlung des Königlche Kunstgewerbemuseum. Berlin 1900.
- Mannowsky, W.: Der Danziger Paramentschatz. Berlin - Leipzig 1931 - 1938.
- Mayer, C.: Masterpieces of Western Textiles from the Art Unstitute of Chicago. Chicago 1969.

- Mazzaoui, M.F.: The Italian Cotton Industry in the Later Middle Ages 1100-1600. Cambridge 1981.
- Reihlen, H. (ed.): Liturgische Gewänder und andere Paramente im Dom zu Brandenburg, Regensburg-Riggisberg 2005.
- Muthesius, A.: Byzantine Silk Weaving ad 400 - 1200. Vienna 1997.
- Müller-Christensen, S.: Sakrale gewänder des Mittelalters. München 1955.
- Müller-Christensen, S.: Die Gräber im Königschor. Der Dom zu Speyer. München 1972.
- Müller-Christensen, S.: Das Grab des Papstes Clemens II. im Dom zu Bamberg. München 1960.
- Monnas, L.: Developments in figured velvet weaving in Italy during the 14th Century, in: Bulletin de Liaison du Centre International d'étude des Textiles Anciens, I, II. 1986. 63 – 100.
- May, F.L.: Silk Textiles of Spain. New York 1957.
- Ostergard, E.: Woven into the Earth. Textiles from Norse Greenland. Aarhus 2004.
- Otavský, K. - Salím, M.A.M.: Mittelalterliche Textilien I. Agypten, Persien und Mesopotamien. Spanien und Nordafrika. Bern, Abegg- Stiftung 1995.
- Otavský, K.: Zur kunsthistorischen Einordnung der Stoffe, in: Entlang der Seidenstrasse. Frühmittelalterliche Kunst zwischen Persien und China in der Abegg - Stiftung. Bern, Abegg – Stiftung 1998.119 - 215. 363 - 380.
- Otavský, K.: Seidene Kostbarkeiten. Mittelalterliche Textilkunst von Europa bis China. Sonderausstellung in Abegg-Stiftung 1999. Bern, Abegg – Stiftung 1999.
- Preasing, G.: Europäische Textilien. Gewebe - Stickereien - Spitzen. Bildhefte des Museums für Kunst und Gewebe 10. Hamburg 1974.
- Schmedding, B.: Mittelalterliche Textilien in Kirchen und Klöstern der Schweiz. Bern, Abegg – Stiftung 1978.
- Schmidt, H.: Alte Seidenstoffe. Braunschweig 1958.
- Schorta, R.: Monochrome Seidenstoffe des Hohen Mittelalters. Berlin 2001. Suevia Sacra. Augsburg 1973.
- Schuette, M. - Müller-Christensen, S.: The Art of Embroidery. London 1964.
- Stauffer, A.: Die mittelalterlichen Textilien von St. Servatius in Maastricht. Bern, Abegg – Stiftung 1991.
- Stolleis, K.: Messgewänder aus deutschen Kirchenschätzen vom Mittelalter bis zur Gegenwart. Geschichte, Form und Material. Regensburg 2001.
- Textile Grabfunde aus der Sepultur des Bamberger Domkapitels, München 1987.

Tietzel, B.: Italienische Seidengewebe des 13., 14. und 15. Jahrhunderts. Deutsches Textilmuseum Krefeld. Köln 1984.

Vestiduras ricas. El Monasterio de las Huelgas y su época 1170-1340. Catálogo de la Exposición. Madrid 2005.

Volbach, W.: Early Decorative Textiles. Feltham 1969.

Weibel, A.C.: Two Thousand Years of Textiles. New York 1952.

Literatura o středověkých a raně novověkých luxusních textiliích v Čechách:

Bažantová, N.: Příběh Antonia a Kleopatry – cyklus tapisérií ze sbírek Pražského hradu, in: Památky a příroda 19. 1995. 200 – 212.

Bažantová, N.: Textilie z hrobu kněžny Ludmily. Katalog výstavy, Národní muzeum v Praze, Lobkovický palác. Praha 1987.

Bažantová, N.: Mitra svatého Václava, in: Památky a příroda, 7. 1988. 401 – 406.

Bažantová, N.: Pohřební roucha českých králů. Praha 1993.

Bažantová, N.: Svatováclavské textilní památky, in: Listy filologické, 1- 4. 1996. 19 - 51.

Bažantová, N.: Romanesque and early Gothic silk textiles from Czech sources, in: Ibrahim ibn Yacqub at-Turtushi: Christianity, Islam and Judaism Meet in East-Central Europe, c. 800 - 1300. Praha 1996. 93 -102.

Bažantová, N.: Svědectví textilií z relikviářového hrobu sv. Ludmily, in: Listy filologické 121, číslo 3 – 4. 1998. 220 - 254.

Bažantová, N. – Stehlíková, D.: Rukavice sv. Vojtěcha, in: Památky a příroda, 7. 1987. 400 – 421.

Bažantová, N.: Poklady z Egypta. Textilie z českých a moravských sbírek. Praha 2000.

Blažková, J.: Tapiserie XVI.-XVIII. století v Uměleckoprůmyslovém muzeum v Praze. Praha 1975.

Cibulka, J.: Královská hrobka v Chrámě sv. Víta na Hradě Pražském, in: Umění II. 1928. 41 - 44.

Drobná, Z.: Lariqueza del Bordado Eclesiastico en Checoslovaquia. Praga 1949.

Flury-Lemberg, M. – Otavský, K.: Die Grabgewand König Wenzels IV., in: Festschrift für Hermann Fillitz zum 70. Geburtstag. Aachener Kunstblätter des Museumsvereins. 1994. 293 – 304.

Gollerová - Plachá, J.: Látky z pražské královské hrobky. Praha 1937.

Gilbert, K.- Matiegka, J. - Podlaha, A.: Královská hrobka v chrámě sv. Víta na Hradě pražském, in: Památky archeologické XXXVI (1928 - 1930). 1930. 241 - 257.

Kybalová, L.: Orientální koberce. Praha 1969.

Podlaha, A.: Sv. Václava hrob a ostatky. Praha 1911.

Podlaha, A. – Šittler, E.: Chrámový Poklad u Sv. Víta v Praze. Praha 1903.

Poche, E.: Umělecká řemesla gotické doby. Pozdně gotická umělecká řemesla, in: Dějiny českého výtvarného umění od počátků do konce středověku I/2. Praha 1984. 482-487. 627-628.

Zeminová, M.: Středověká tkanina královského původu, in: Acta UPM XV. 1980. 30 - 51.

Literatura autorky přednášky o středověkých a raně novověkých luxusních textiliích:

Bažantová, N. – Bravermanová, M. – Koblrová, J. – Samohýlová, A. – Wasserbauer, R.: Textilie z hrobu Rudolfa I. , českého krále, zv. Kaše, in: Archaeologia historica 18. 1993. 359-377.

Bažantová, N. – Bravermanová, M. – Koblrová, J. – Samohýlová, A. – Wasserbauer, R.: Textilie z hrobu arcikněžny Eleonory, dcery Maxmiliána II., in: Muzejní a vlastivědná práce 3. 1993. 154-167.

Bažantová, N. – Bravermanová, M. – Samohýlová, A.: Korunovační roucha českých panovníků, in: Umění XLII. 1994. 288-307.

Bravermanová, M. – Koblrová, J.: Archeologický textilní fond na Pražském hradě, in: Archaeologia historica 17. 1992. 411-421.

Bravermanová, M. – Koblrová, J. – Samohýlová, A.: Soubor textilních fragmentů ze studny u kostela Všech svatých na Pražském hradě, in: Muzejní a vlastivědná práce 3. 1994. 151-167.

Bravermanová, M. – Koblrová, J. – Samohýlová, A.: Textilie z hrobu Anny Jagellonské z Colinova mauzolea v katedrále sv. Víta na Pražském hradě, in: Archaeologia historica 19. 1994. 452-453.

Bravermanová, M. – Koblrová, J. – Samohýlová, A.: Textilie z hrobu Maxmiliána II. z Colinova mauzolea v katedrále sv. Víta na Pražském hradě, in: Archaeologia historica 20. 1995. 497-511.

Bravermanová, M. a kol.: Pohřební výbava českého krále Rudolfa. Nejstarší Habsburkové na Pražském hradě. Praha 1996.

Bravermanová, M. – Samohýlová, A.: Textilie z hrobu Ferdinanda I. z Colinova mauzolea v katedrále sv. Víta na Pražském hradě, in: Muzejní a vlastivědná práce 2. 1997. 79-81.

Bravermanová, M. – Čierna, A.: Pohřební textilie z hrobu Rudolfa II. v královské hrobce v katedrále sv. Víta na Pražském hradě, in: Archaeologia historica 22. 1997. 363-384.

- Bravermanová, M.: Pohřební výbava Habsburků pohřbených na Pražském hradě. Pohřební výbava Tycho de Brahe, in: Rudolf II. a Praha. Katalog vystavených exponátů. Praha 1997. 274-287, 316-317.
- Bravermanová, M.: Pohřební oděv Rudolfa I. Habsburského, českého krále, zv. Kaše. Exkurs do módy začátku 14. století, in: Život v archeologii středověku. Praha 1997. 67-84.
- Bravermanová, M. – Březinová, H. – Hlaváček, P.: Soubor renesančních bot ze studny u kostela Všech svatých na Pražském hradě, in: *Archaeologia historica* 23. 1998. 471-492.
- Bravermanová, M.: Funeral Textiles from the Tomb of Rudolf II in the Royal Crypt of St. Vitus Cathedral, in: *Rudolf II, Prague and the World*. Prague 1998. 262-269.
- Bravermanová, M.: Kopie historických oděvů, in: *Univerzitní noviny* 4/ 98, ročník 5. List Masarykovy univerzity a Nadace Universitas Masarykiana. 1998. 11-12.
- Bravermanová, M. – Otavská, V.: Textilie z hrobu Matyáše z Arrasu a Petra Parlěře, in: *Archaeologia historica* 24. 1999. 421-438.
- Bravermanová, M. – Otavská, V.: Románská tkanina z královské hrobky na Pražském hradě, in: *Archaeologia historica* 25. 2000. 405-428.
- Bravermanová, M.: Hrob Boleslava II., in: *Přemyslovský stát kolem roku 1000. Na paměť knížete Boleslava II., zemřelého 7. února roku 999*. Praha 2000. 247-260, 348-352. *Das Grab Boleslavs II. In: Boleslav II. Der Tschechische Staat um das Jahr 1000*, Centre for medieval studies, *Colloquia mediaevalia Pragensia* 2. Praha 2001. 197-223.
- Bravermanová, M. – Otavská, V. a kol.: Nové poznatky o nejstarších textiliích z hrobu sv. Ludmily, in: *Archaeologia historica* 26. 2001. 447-486.
- Bravermanová, M. – Lutovský, M.: Hroby, hrobky a pohřebiště českých knížat a králů. Praha 2001.
- Bravermanová, M. – Kloudová, R. – Vrabcová, A.: Tkaniny z tumby Přemysla Otakara II., in: *Archaeologia historica* 27. 2002. 649-668.
- Bravermanová, M. – Otavská, V.: Pohřební střevíc pravděpodobně biskupa Šebíře, in: *Archaeologia historica* 28. 2003. 471-491.
- Bravermanová, M.: Hrob sv. Václava a svatováclavské památky. Kult a hrob sv. Vojtěcha, svatovojtěžské památky. Příběh liturgického střevíce biskupa Šebíře. Kult sv. Ludmily a svatoludmilské památky. Svědectví hrobu Boleslava II. Co se také stávalo s ostatky panovníků. Tajemství studny u kostela Všech svatých. Pohřby Habsburků ve svatovítské katedrále. Restituce habsburské moci. Ústav pro šlechtické slečny aneb zaopatřovací instituce pro zchudlé členky předních šlechtických rodů, in: *Příběh Pražského hradu*. Praha

2003. 93-102, 108-110, 132-140, 196-203, 313-320, 338, 396-397. *The Story of Prague Castle*. Prague 2003.
- Bravermanová, M.: Hroby pražských biskupů v katedrále sv. Víta na Pražském hradě. Předběžné sdělení, in: *Archaeologia historica* 29. 2004. 599-615.
- Bravermanová, M.: The Oldest Textile items from the Reliquary Tomb of St. Ludmila, in: *NESAT VIII 2002*. 2004. 87-95.
- M. Bravermanová, M. – Kloudová, R. – Otavská, V. – Vrabcová, A.: Pohřební roucho Karla IV. z královské krypty v katedrále sv. Víta, in: *Archaeologia historica* 30. 2005. 471-496.
- Bravermanová, M.: Historický textil na Pražském hradě, in: *Zprávy památkové péče* 65. 2005. 113–126.
- Bravermanová, M.: The Collection of Archaeological Textiles at Prague Castle, in: *NESAT VII 1999*. 2005. 93-98.
- Bravermanová, M.: Osudy ostatků sv. Prokopa, in: *Svatý Prokop. Čechy a střední Evropa*, ed. P. Sommer. Praha 2006. 117-136.
- Bravermanová, M.: Pohřební oděv Jana Zhořeleckého z královské hrobky v katedrále sv. Víta na Pražském hradě, in: *Archaeologia historica* 31. 2006. 403-412.
- Bravermanová, M.: Textil nejstarších Přemyslovců, in: *České země v raném středověku*, ed. P. Sommer. Praha 2006. 193-213.
- Bravermanová, M.: Relikviářové tkaniny z tumby sv. Ludmily, in: *Sborník k poctě svaté Ludmily*. Mělník 2006. 34-41.
- Bravermanová, M.: Pohřební výbava Karla IV., in: *Karel IV. Císař z boží milosti. Kultura a umění za vlády Lucemburků 1310-1437. Katalog výstavy*, ed. J. Fajt. Praha 2006. 165-168.
- Bravermanová, M.: Hroby světců českého původu na Pražském hradě, in: *Světcí a jejich kult ve středověku*. Praha 2007. 169-189.
- Bravermanová, M.: Pohřební výbava pražského biskupa Mikuláše, in: *Archaeologia historica* 32. 2007. 477-489.
- Bravermanová, M.: Tejidos Españoles en las Colecciones del Castillo de Praga, in: *Ibero-Americana Pragensia – Supplementum* 20. 2007. 33-45.
- Bravermanová, M.: Textiles from the tombs of Bishop Severus, King Přemysl Otakar II and King and Emperor Charles IV, in: *NESAT VIII 2005*. 2007. 170-175.
- Bravermanová, M.: Pohřební výbava Ladislava Pohrobka z královské hrobky v katedrále sv. Víta, in: *Archaeologia historica* 33. 2008. 421-445.